2e JAARGANG No. 3. 1 MAART 1906.

DE THEOSOFISCHE BEWEGING

Officieel Orgaan van de Nederlandsche Afdeeling der Theosofische Vereeniging.

REDACTEUR: Mr A. J. CNOOP KOOPMANS.

De Nederlandsche Afdeeling is slechts aansprakelijk voor stukken ∴ ∴ ∴ in de rubriek "Officieel Gedeelte" opgenomen. ∴ ∴ ∴

Dit blad wordt kosteloos toegezonden aan alle leden der Nederlandsche Afdeeling T.V. Abonnement voor niet-leden der Afd. f 1.50 p. jaar.

LOGEWERK.

AMSTERDAMSCHE LOGE.

Lijst van Voordrachten.

6 Maart God en Goden . . . . . Mevr. C. Marcus-v. Westerhoven.
13 „ De Gulden Woorden v. Pythagoras. Mevr. H. Cnoop Koopmans-Waller.
20 „ Iets over de Monadenleer v. Leibnitz. Chr. J. Schuver.
27 „ Theosophie en Opvoeding. Mevr. Joha. Wierts v. Cochoorn-Stout. Openbare lezing in het Nutsgebouw.

Studieklassen der Loge.

Uitsluitend voor Leden.

Tijd:	Studieboek:	Onder leiding van:
Maandagavond 8 uur.	De Groei der Ziel .	den Heer W. B. Fricke.
Woensdagavond 8 „	Esoterisch Buddhisme	Dr. W. H. Denier v. d. Gon.
Donderdagav. 8 „	Gedachtekracht . .	A. M. v. d. Voort.
Zaterdagavond 8 „	Geheime Leer . . .	Mevr. E. Windust.

Voor Leden en Niet-Leden.

Woensdagmidd. 2.30 u.	Oude Wijsheid . .	Mevr. C. M. Perk-Joosten.
Vrijdagavond 8 uur.	Esotherische Wijsbegeerte	Mevr. C. M. Perk-Joosten.
Woensdagmidd. 2.30 u. Donderdagav. 8 uur	Oude Wijsheid	Mevr. M. C. V. Godefroy. *Koninginneweg 89.*
Woensdagmorgen 11 „	Schets der Theosofie.	Mevr. H. Cnoop Koopmans-Waller. *Anna Vondelstraat 1a.*
Maandagavond 8-9 u.	Studie v. h. Bewustzijn	Dr. J. W. Boissevain. *Tesselschadestraat 4.*
Woensdagmidd. 4-5 u. *Amsteldijk 80.*	Cursus in 't Engelsch	C. Streubel.
Woensdagavond 8-9 u. *Ceintuurbaan 200 III.*	„ „ „ „	

Zondagmiddag 12.15—1.15. Lotuskring voor Kinderen van 8-11 jaar. *Amsteldijk 80.*

ARNHEMSCHE LOGE.

Studieklasse voor leden. Onderwerp: "Gedachtekracht", 1, 8, 22 en 29 Maart 's avonds 8 uur.

Vraagavond voor leden, 14 Maart, des av. 8 uur, onder leiding van mej. C. W. Dijkgraaf.

Studieklasse en vraagavond worden gehouden ten huize van mevr. van Rhijn, Pels Rijckenstraat 14.

Cursus voor belangstellenden in Hotel "Pomona", 5 en 20 Maart 's avonds 8—9; wordt behandeld: Kort Begrip der Theosofie van A. Besant.

LOGE "DELFT".

Cursussen

in Lokaal Wijnhaven 20*a*

Woensdag 8-9: "Oude Wijsheid", leider de heer Ros.
Donderdag $8^1/_2$-$9^1/_2$: "Gedachtekracht", leidster: Mevr. Ros. Om de 14 dagen.
Donderdag 8-9: Club voor Eerstbeginnenden. leider: de heer Wetjen. Om de 14 dagen.
Zaterdag 7-8: Cursus Engelsch, leider: de heer De Munck Mortier, Vrouwjuttenland 12*a*.

De voorlaatste cursus wordt tijdelijk vervangen door een reeks voordrachten, gegeven door den Heer J. A. Schouten over de 4e afmeting. De tot nu toe gehouden twee lezingen hebben zich onderscheiden door groote duidelijkheid. Ook enkele Haagsche en Rotterdamsche leden wonen deze voordrachten bij.

Op Donderdag 8 Maart zal de Heer Dr. Bähler, predikant te Oosterwolde een openbare voordracht houden over: "Een Hindoeheilige der 19e eeuw", in het Logegebouw Choorstraat 16*a*, om 8 uur 's avonds.

Leden van naburige loges, die lust hebben deze voordracht bij te wonen, worden verzocht even hun kaartje te zenden aan de secretaresse (Markt 26) **vóór** 4 Maart. Voor hen zullen dan plaatsen worden gereserveerd. Aangezien de zaal niet ruim is en de toeloop misschien nogal groot, wordt men verzocht van dit verzoek goede nota te nemen.

25 Maart: Bijeenkomst van alle Clubbezoekers om halfacht in het Toynbee-gebouw, Oude Delft 48A. De heer van Rood zal dan een voordracht weergeven van den heer Van Manen over Akasische beelden.

Wat de huishoudelijke aangelegenheden betreft, hierin is de belangstelling niet groot.

Het zou echter geen kwaad kunnen, dat de leden, door wat beter de vergaderingen te bezoeken, het bestuur een weinig inspireerden.

De ziel der loge, de kern van het Bestuur, onze zeer geachte sympathieke president, de heer Ledeboer is naar Indië vertrokken. Dat is een groote slag voor onze jonge Loge. Waar is de man in ons midden, die hem evenaart, die hem nabij komt, zij het op afstand, in ruimte van blik, in broederschapszin, die zich niet inlaat met klein gedoe van benepen zielen, in kennis van menschen en toestanden, in toewijding; vooral in toewijding voor de Theosofische Vereeniging die hij lief heeft met geheel zijn hart.

Ledeboer is niet de man, die op ieder oogenblik een mooie speech weet te houden, maar wel heeft hij ieder oogenblik beschikbaar om te helpen en te toonen, dat hij broederschap begrijpt en zich broeder voelt.

't Moge hem wel gaan; de liefde van ons allen vergezelt hem.

Op de gehouden huishoudelijke vergadering kon men niet tot een presidentskeuze geraken.

We hebben dus geen stuurman op het moment. Laten we hopen, dat er spoedig iemand zal opstaan in ons midden, die het roer grijpt met vaste hand en het schip stuurt met kennis van zeemanschap.

LOGE "DEN HAAG".

DE RUYTERSTRAAT 67.

Lezingen.

5 Maart "De komende Cyclus" . . . De heer W. B. Fricke.
19 „ "Het Theosofisch Godsbegrip". Dr. M. H. J. Schoenmaekers.

Cursussen.

Dinsdagavond $7^1/_2$-$8^1/_2$ u.:	De Heer J. D. Ros. "Gedachtekracht". Voor leden en belangstellenden.
Dinsdagavond $8^1/_2$-$9^1/_2$ u.:	Dr. J. J. Hallo. "Esoterisch Boeddhisme". Voor leden.
Woensdagmiddag 3-4 u.:	Mevr. J. E. Vreede-Schill. "De Oude Wijsheid". Voor leden en belangstellenden.
Woensdagavond $7^1/_2$-$8^1/_2$ u.:	Mr. A. G. Vreede. "Theosofie en de nieuwere Zielkunde". Voor leden.
Donderdagavond 8-9 u.:	De Heer H. N. van Amerom. "De ontwikkeling van het Bewustzijn". Voor leden.
Vrijdagavond $7^1/_2$-$8^1/_2$ u.:	Mej. G. Slotboom. Een der handboekjes. Voor belangstellenden.
Vrijdagavond $8^1/_2$-$9^1/_2$ u.:	Mevr. W. Ros-Vrijman. "Esoterisch Christendom". Voor leden.
Zaterdagavond $7^1/_2$—9 u.:	H. J. van Ginkel. "Astrologie".

Lotuskring.

De Lotusklassen worden gehouden elke Woensdagmiddag van $4^1/_2$ tot $5^1/_2$ en Zaterdagmiddag van 4-5 uur onder leiding van Mevr. A. M. van der Steen van Ommeren-Hallo en zijn toegankelijk voor kinderen zoo wel van leden als van niet-leden der T. V.

Bibliotheek.

De Bibliothecaris is Woensdag $4^1/_4$—$5^1/_4$ en Zaterdagavond van 7—8 uur in het Logegebouw aanwezig om boeken uit te leenen en terug te ontvangen.

De nieuwe catalogus is bij hem tegen betaling van 15 cts. verkrijgbaar.

Berichten.

De heer Van Ginkel heeft zich bereid verklaard in onze Loge een cursus over Astrologie te openen, welke 3 Maart zal aanvangen; reeds hebben zich daartoe een twintigtal leden aangegeven.

In de afgeloopen maand werd in het te 's Gravenhage verschijnende dagblad *Het Vaderland* door Mr. R. van der Mey tot tweemaal toe in

lange artikels een scherpe en heftige aanval gedaan op de Theosofie, blijkbaar na lezing van Dr. Boissevain's "Wat iedereen van Theosofie moet weten" en na lezing daarvan alleen. Deze aanvallen werden op bij uitstek waardige en zaakrijke wijze van Theosofische zijde beantwoord. Bovendien volgde uit deze polemiek nog een gedachtenwisseling over den persoon van den graaf de St. Germain, over wien de heer H. J. van Ginkel in dat blad een belangwekkend artikel publiceerde.

Op den 2den Februari is een onzer leden, de heer H. T. Raat, alhier overleden. Hij was sinds kort als lid tot de Vereeniging toegetreden. Mogen alle leden hem hunne goede gedachten toezenden.

Voorts berichten wij vast, dat de heer W. B. Fricke op Donderdag 12 April a.s. in Den Haag een openbare lezing zal geven in de zaal van het Gebouw Diligentia.

HAARLEMSCHE LOGE.

Studie-klassen.

O. L. V.

Donderdagavond $8^1/_2$, Kinderhuisvest 7, "Esoterisch Christendom" . . . Mevr. M. E. Deutschbein.
Vrijdagmiddag 2 uur, Kinderhuisvest 7, "De Oude Wijsheid" . . . . . Mevr. M. E. Deutschbein.
Vrijdagavond 8 uur, Nieuwe Gracht 58, "In den Buitenhof" . . . . . den Hr. Joh. Op 't Eynde.
Maandagavond $7^1/_2$-$9^1/_2$ uur, Ripperdapark 7, Engelsche Cursus . . . Mej. R. Levie.

De Boekerij is geopend Donderdagavond van 8—9 uur ten huize van den heer Ritsema, Wilsonsplein 17.

Voordrachten.

6 Maart Openbare Voordracht in de bovenzaal der Sociëteit "de Vereeniging", 's avonds 8 uur. Onderwerp "Evolutie" Mej. C. Dijkgraaf.
27 Maart, Kenaustraat 2, Samenkomst der leden tot het behandelen der ingekomen antwoorden, onder leiding van den rapporteur S. van West.

Door het vertrek naar elders van den heer R. Lensselink is door het Bestuur tot Boekverzorger benoemd den heer L. Ritsema en tot assistente Mej. A. G. J. Withof.

De Lotus-klasse gaat tot nader aankondiging niet door.

HELDERSCHE LOGE.

Voordrachten

in het lokaal Sluisdijkstraat, 54, des morgens te 10 uren.

4 Maart. "Het Verstandsgebied". . . . . S. Gazan.
11 „ Openbare Verg. des avonds te 8 uur . Mej. Dijkgraaf.
18 „ "Devachan". . . . . C. Over de Linden.

terwijl op Donderdag 1, 15 en 29 Maart Cursus zal worden gehouden in de "Zeven Beginselen van den Mensch", des avonds te 8 uren, onder leiding van den heer S. Gazan.

Van ons nieuw vereenigd reglement met catalogus is aan den secretaris van elke Loge in Nederland een exemplaar toegezonden.

HILVERSUMSCHE LOGE.

Voordracht.

Voor Leden en Belangstellenden op Zaterdag 10 Maart 's avonds $8^1/_2$ uur in 't gebouw der warme spijsuitdeeling.

Spreker: de heer v. Ginkel, onderwerp: "Iets over Astrologie".

De ontwikkelingsclub is tijdelijk opgeheven.

De cursus van Mej. Dijkgraaf wordt weer gegeven Ceintuurbaan 2.

LEIDSCHE LOGE.

Voordrachten.

Jan v. Goyenkade 1*b*, 8 uur.

26 Maart. Ontwikkeling van Karakter . . . . . P. M. Cochius.

Studieklassen.

Maandag middag $4^1/_4$—$5^1/_4$ uur. "Gedachtekracht", voor leden en belangstellenden.
„ avond acht uur. "Beginselen der Theosofie", voor belangststellenden.
Woensdag middag 3—4 uur, "Oude Wijsheid", voor leden en belangstellenden.
„ avond $7^1/_2$—$8^1/_2$ "Beginselen der Natuurkunde", J. Polak.
„ „ $8^1/_2$—$9^1/_2$ "Esoterisch Christendom", voor leden en belangstellenden.
Donderdag middag $4^1/_2$—$5^1/_2$ uur. Studies in the Bhagavad Gîtâ, 1e series, voor leden.

NIJMEEGSCHE LOGE.

I.

Studieklassen voor Leden, namidd. $2^3/_4$ uur.

Woensd. 14 en 28 Maart "Esoterische Wijsbegeerte" van J. C. Chatterii . . . Mej. C. W. Dijkgraaf.
id. 7 en 21 „ "Esoterisch Christendom" van A. Besant . . . . . Mevr. Bleckmann-van den Bosch.

II.

Studieklassen voor belangstellenden namidd. 8 tot 9 uur.

Maandags wekelijks "Schets der Theosofie" van C. W. Leadbeater . . . . Mevr. Van Dam.-Nieuwenhuisen.
Donderdags wekelijks "Wat is Theosofie" van Reepmaker (laatste uitgave) . . id.
Vrijdags wekelijks "Oude Wijsheid" van A. Besant Mej. B. Cohen.

III.

Studieklassen voor Belangstellenden, namidd. 8 tot 9 uur.

Woensdag 28 Maart "De Mensch en zijn lichamen" van A. Besant. . . . . Mej. C. W. Dijkgraaf.

IV.

Vraagmiddag voor belangstellenden namidd. 3 tot 4½ uur.

Maandags wekelijks Verschillende Theosofische Onderwerpen . . . . . Mevr. M. C. Bleckmann- van den Bosch.

V.

Lotuskring voor Kinderen voormidd. 10½ tot 11½ uur.

Zondags wekelijks . . . . . Mej. Nellie Verdonck.

De Studieklassen **sub I** en vraagmiddagen **sub IV,** worden gehouden ten huize van den **Heer en Mevr. Bleckmann,** Graadt van Roggenstraat 18: de Studieklassen **sub II** ten huize van **Mej. B. Cohen,** Batavierenweg 39; die **sub III** in de zaal van Grand-Hotel **Mulder,** Burchtstraat; de Lotuskring **sub V** ten huize van den **Heer en Mevr. Verdonck,** Villa Leeuwenstein te Hees.

Nog valt te vermelden dat den 4 Febr. door de Vereeniging "Kennis is Macht" een talrijk bezochte bijeenkomst is gehouden, waarin als spreekster is opgetreden Mej. C. W. Dijkgraaf met het ontwerp: "Wat is Theosofie?"

ROTTERDAMSCHE LOGE.

Voordrachten.

Zondag 11 Maart 's morgens half elf ure "De komende Tijdkring" . W. B. Fricke.
Vrijdag * 23 Maart 's avonds 8 uur. "De Alomtegenwoordigheid van het Goddelijk Leven . . Mej. M. C. Terwiel.
Woensdag 28 „ „ 8 uur. "De Islam" . . M. Reepmaker.

* *Uitsluitend voor Leden.*

Vraagavond.

Elken Woensdagavond van af 9 uur tot ongeveer half tien zullen een of meer Leden in de Loge aanwezig zijn tot het beantwoorden van eventueele vragen omtrent Theosofie aan *belangstellenden.*

Studieclubs.

Zondagmorgen 10 uur. "Algemeene Theosofische Onderwerpen". in te leiden door verschillende leden.
Maandagavond 8 „ "De Oude Wijsheid". J. A. J. van Dijk.
„ „ 8 „ Belangstellenden. . Mej. L. F. G. Joret.
Dinsdagavond 8 „ Leden en belangstellenden. Mejuff. M. Terwiel.
Woensdagavond 8 uur Esoterische Wijsbegeerte. W. L. v. Vlaardingen.
Vrijdagavond 8 „ Theos. Handboekjes. . J. A. Terwiel.
„ „ 8 „ Belangstellenden . . . J. L. Bremerkamp.

Lotuskring.

Elken Zondagochtend van 11—12 uur onder leiding van Mejuffouw E. J. Klein.

Bibliotheek.

De heer en Mejuffr. Terwiel stellen zich geregeld beschikbaar tot het uitleenen van boeken.
Bij voorkeur echter telkens vóór het begin van iedere bijeenkomst.

UTRECHTSCHE LOGE.

Voordrachten

In het Gebouw van den Protestantenbond, Boothstraat, des avonds 8 uur.
Woensdag 7 Maart . . . . . .
Woensdag 21 „ . . "de Guna's" . . . Mej. J. Wijnstok.

Studieklassen.

5 en 19 Maart 8—9 uur. "Gedachtekracht" . . Mej. C. W. Dijkgraaf.
12 en 26 „ 8—9 uur. "Het nut van kwaad". Mej. C. W. Dijkgraaf.

Voor Belangstellenden.

14 en 28 „ 8—10 uur Bespreking van verschillende Theosofische vragen.
's Dinsdags 8½—9½ uur. Bespreking verschillende
Zonstraat 18. . . onderwerpen. . . Mevr. Weller-Douw.
Zondags 2—3 uur. Lotuskring voor kinderen . Mej. J. Entrop.
Zonstraat 18.

Boekerij. Zonstraat 18 *geopend* des Dinsdags van 7—8½ uur.

Ingekomen bij den penningmeester voor de Loge *f* 10.

In een bijeenkomst van leden, gehouden Woensdag 31 Jan. is besloten aan de vroegere samenkomsten van de Ontwikkelings-Club, waar leden om beurten voordrachten hielden ter oefening, een ander karakter te geven.

De leden zullen nu gezamenlijk trachten tot de oplossing van vooraf opgeworpen vragen te komen. De aanleiding tot deze verandering was, dat de bijeenkomsten van de ontwikkelingsclub slecht bezocht werden, omdat de leden terugschrikken van de verplichting een voordracht te moeten houden. De eerste samenkomst, op deze wijze gehouden, getuigt dan ook, dat de verandering eene groote verbetering was.

VLAARDINGSCHE LOGE.

BOVENZAAL VOLKSBOND.

In plaats van Vrijdagavond wordt de cursus voor leden en belangstellenden in 't vervolg gehouden op Woensdagavond. Ook valt de leesavond voor de deelnemers der studieclub op den eersten Woensdagavond van elke maand en niet meer op Vrijdagavond, op hetzelfde uur.

Leesavond.

7 Maart 8½—9½ uur. De Heer C. J. Rebers. Onderwerp: "Is toeval mogelijk onder de werking van Karma"?

WĀHANA-LOGE.

ALBERDINGK THIJMSTRAAT 32, AMSTERDAM.

Voordrachten.

Maart 2. "Stoïsche Wijsheid en Theosofie" Joh. van Eeden—Nierhoff.
„ 9. "Het ééne Leven" . . . . . W. E. van Kervel.

Maart 16. "Onze samenstelling" . . . . . Mej, Joha. Wijnstok.
„ 23. "Atlantis" . . . . . A. H. J. M. Scheurs.
„ 30. Het ontstaan der vormen . . . H. J. M. Walenkamp.

Studieklassen:

Maandag 's av. 8¼—9¾ uur "De Oude Wijsheid" M. W. Mook.
Dinsdag n.m. 2—3 „ "Schets der Theosofie" Mevr. M. L. H. Zwollo-v. d. Maas.
Donderdag 's av. 8—9½ „ "De Zeven Beginselen van den Mensch" . F. Zwollo.
Zaterdag 's av. 8—10 „ "De Geheime Leer". Mej. J. Wijnstok.

Voor Leden en Belangstellenden.

Woensdag 's av. 8—10 uur. Boekerij-avond . . . A. H. J. M. Schreurs.

Lotuskring, Zondags van 10—11 uur, 1ste en 2de klasse, van 11—12 uur 3de klasse.

BUITENLAND.

Britsch-Indië. De 30ste Jaarlijksche Conventie, welke te Adyar gehouden werd op 27, 28 en 29 December 1905, schijnt alle voorgaande overtroffen te hebben in het aantal van haar afgevaardigden, leden en belangstellenden, en de uitmuntendheid van de maatregelen die met persoonlijke medewerking van Col. Olcott genomen waren voor het verschaffen van onderkomen aan al haar bezoekers. Opmerkelijk was de warme liefde, betoond aan Col. Olcott, Mevrouw Besant en den heer Leadbeater, welke laatste zestien jaren uit Indië was weg geweest. Zijn vele vrienden zullen zich verheugen te hooren dat hij er gezond en flink uitzag. Mevrouw Besant gaf een reek van 4 lezingen in de Zaal over de Bhagavad Gita en één in de open lucht over "Het Ontwaken van Indië", terwijl zij ook over het vieren van den 30sten verjaardag sprak; de heer Leadbeater sprak tweemaal in de Zaal, en eens tot het publiek. Als gewoonlijk werd de eerste dag van de Conventie gewijd aan de Theosofische Vereeniging, terwijl de verdere dagen besteed werden aan de belangen van de Indische Afdeeling. Over 't geheel genomen moet het de meest opwekkende Conventie geweest zijn, die men nog in Indie gehad heeft.

Italië. De Italiaansche Afdeeling welke in het vorige jaar tijden van onrust, van persoonlijken strijd en zelfs van laster beleefde, is thans geheel gereörganiseerd en is een hoopvoller tijdperk ingetreden. Door Kapitein Boggiani werd in het eind van October l.l. een buitengewone conventie bijeengeroepen, waar elf van de veertien Loges vertegenwoordigd waren; hier bleek dat de groote meerderheid zich van de twistende partijen

afwendde. De buitengewone conventie was noodzakelijk geworden doordat de Algem. Secretaris en de leden van den Uitvoerenden Raad hun ambt hadden neergelegd. Als candidaat voor Algem. Secretaris werd thans in de eerste plaats genoemd Mrs. Cooper—Oakley, die zoovele jaren met getrouwe toewijding in de Italiaansche sectie gewerkt heeft. Doch aangezien zij meende door een andere wijze van werken meer van nut te kunnen zijn, moest men met leedwezen haar naam door een anderen vervangen; als Algem. Secretaris werd nu Prof. Penzig eenstemmig gekozen, en daar hij en de overige nieuwgekozen leden van den Uitvoerenden Raad voor 't meerendeel te Genua woonden, werd het Hoofdkwartier naar Genua verplaatst. Een brief van dankbaarheid aan Mrs. Cooper—Oakley werd door alle aanwezigen onderteekend.

Col. Olcott heeft een billet genomen voor Europa op de Duitsche Mail "Princess Alice", die 25 Maart van Colombo vertrekt, en 12 April te Genua aankomt. Zijn plan is om direct naar Engeland te gaan, daar eenigen tijd door te brengen en dan over te steken naar Frankrijk, om daar een werkzaam aandeel te nemen in de voorbereiding van het congres te Parijs.

De leden van de Theosofische Vereeniging in Canada hopen het bezoek van Mevr. Besant aldaar in 1907, op te luisteren door het stichten eener Canadeesche Afdeeling.

Op 't oogenblik is de Vereeniging aldaar vertegenwoordigd door Loges in Montreal, Toronto, Vancouver en Victoria, door studie-centra in Hamilton en Winnipeg, en door eenige buitenleden.

Lezers van de "Theosofische Beweging" welke bekend zijn met personen, geïnteresseerd in Theosofie, en die niet tot eene Loge behooren, worden vriendelijk uitgenoodigd de adressen van dezen te zenden aan den Secretaris-Penningmeester van de Propaganda-Commissie: N. W. J. Haydon, 498 Ontario Street, Toronto, Canada.

Boekentafel.

Door ons medelid M. W. M. is een nieuwe uitgaaf van zijn werkje "*Op weg naar den Hoofdcursus*", gereed gekomen en voor 10 cent in den handel gebracht. Hierin worden op duidelijke en bevattelijke wijze de beginselen der Theosofie uiteengezet en de meest voorkomende tegenwerpingen tegen de leer wederlegd.

Wij kunnen het boekje zeer aanbevelen voor een eerste kennismaking en ook zullen onze leden in het verdedigen der Theosofische leer er nuttige wenken uit kunnen putten.

INGEZONDEN STUKKEN.

Mijnheer de Redacteur!

Het zij mij vergund enkele kantteekeningen te maken op het antwoord van het Bestuur der P. C. Meuleman Stichting naar aanleiding van een door mij aan dat Bestuur gericht schrijven, voorkomende in de *Theosofische Beweging* van 1 Februari j.l. De voorstelling in dat antwoord gegeven van het doel en het wezen der P. C. M. Stichting geeft m. i. aanleiding dat de leden zich een verkeerd begrip gaan vormen van het streven dier Stichting.

Hét doel der Stichting is *niet geschenken* te geven aan de Afdeeling, maar om alle bijzondere inkomsten welke anders zouden worden afgedragen aan de Afdeeling thans in ontvangst te doen nemen, door eene stichting beheerd door een, door zichzelf opgeworpen, bestuur van vijf leden. Dit bestuur zal uitmaken wat noodig en nuttig is voor de Afdeeling, en trachten haar zulks ter beschikking te stellen. De Afdeeling behoudt, bij welslagen dier poging, slechts de inkomsten voortvloeiende uit de contributie, welke te veel zijn om te sterven en te weinig om te leven. De P. C. M. Stichting tapt het hartebloed der Afdeeling af. Er is nog een weg om het begane euvel te neutraliseeren. De Afdeeling kan het aanbod der stichting van de hand wijzen, waarvan de aanvaarding noodwendig het resultaat moet hebben dat zij eigen leiding prijs geeft. Mocht zij dit besluit nemen dan zal de Afdeeling meer voor de Theosofische beweging ten onzent doen, dan jaren van onverpoosde propaganda vermogen.

Hoe in het nieuw te stichten gebouw een harmonische en vredige stemming zal kunnen heerschen is mij niet duidelijk. Het bestuur der P. C. M. St. gaat tot den bouw over o. m. omdat zij dit werk niet in veilige handen acht bij zijne broeders en zusters medeleden der Theosofische Vereeniging. Het gebouw heeft alzoo tot geestelijken grondslag *wantrouwen* van het Bestuur der P. C. M. St. in de Nederlandsche Afdeeling, en hiermede vervluchtigt elke harmonische stemming.

Dat Bestuursleden der Nederlandsche Afdeeling zitting nemen in het Bestuur der P. C. M. Stichting, zonder van te voren het gevoelen eener jaarvergadering te hebben ingewonnen omtrent doel en werkwijze van zulk een vereeniging lijkt mij weinig constitutioneel.

U dankzeggend voor de plaatsruimte heb ik de eer met de meeste hoogachting te teekenen

A. E. REDELÉ.

Utrecht, Februari 1906.

[De geachte inzender blijft hardnekkig weigeren de motieven door het bestuur der P. C. Meuleman-Stichting aangevoerd als de juiste te erkennen en blijft vasthouden aan het door hem vooropgezette schrikbeeld van vijf personen die in het vervolg over het wel en wee der Afdeeling zullen beslissen. Het zou ons te ver voeren nogmaals de argumenten van het bestuur aan te voeren. Ieder die de gevoerde discussie onbevooroordeeld leest zal moeten toegeven dat het werkelijk een soort nachtmerrie is die den heer Redelé bezielt. Het sterkst komt dit wel uit in zijn vergelijking der stichting met een vampyr die "het hartebloed der Afdeeling aftapt".

Dat de Afdeeling slechts hare contributies zal behouden bij het welslagen der poging van de Stichting, is een onbewezen stelling. De bijdragen door de Stichting gevraagd zijn slechts tijdelijk, in de toekomst zal de Stichting in hare eigen behoeften kunnen voorzien, daarop heeft

zij gegronde verwachting. Bovendien is het volstrekt niet uitgesloten dat zij die tot de Stichting bijdragen desvereischt ook de Afdeeling zullen steunen.

Ook het wantrouwen-motief komt in deze kantteekening weder te voorschijn. Ten duidelijkste is door het bestuur vooropgezet dat het geen wantrouwen is dat haar drijft, doch slechts de bedoeling om het gebouw ook in de toekomst te doen *blijven* beantwoorden aan het doel waarmede het werd opgericht en waarvoor de tegenwoordige deelnemers hunne bijdragen hebben gegeven. Daarvoor hebben die leden grooter waarborg in de Stichting dan in de Afdeeling met haar groot en wisselend ledental. Deswege het bestuur van wantrouwen te betichten heeft geen pas. RED.].

Geachte Redactie!

Nogmaals gevoel ik mij gedrongen U een plaatsje te verzoeken om te kunnen antwoorden op hetgeen de Theosofische Uitgevers-Mij. bij "penne" van den heer Wierts van Coehoorn schreef naar aanleiding van mijn voorstel tot *populariseering*, respectief *overname* van *Theosophia* door de Afdeeling.

Dat de T. U. een handelsonderneming is die in Theosofischen geest *tracht* te werken wil ik niet bestrijden; de vraag is echter, in hoeverre dit trachten geslaagd mag heeten en of de middelen die zij kiest, wel de juiste zijn.

In 't algemeen schijnt het mij in de huidige samenleving, waarin het geld zulk een overwegende rol speelt, zeer moeilijk een *handels*-onderneming *theosofisch* te doen werken.

Indien dit "überhaupt" mogelijk is en ik ben geneigd te denken dat het wel kan, mits men slechts *de* Theosofie, het stelsel, niet verwarre met *Theosofie* — Godswijsheid, dan voorzeker biedt onder alle takken van handel de *boek*handel de beste gelegenheid tot *Theosofisch handel*drijven.

De boekhandelaar, die niet met prijzen knoeit en niet met onzedelijke of schandaallectuur geld tracht te verdienen, kan zich inderdaad beschouwen als een dienaar der wetenschap, een dienaar der kunst, een dienaar van Godsdienst en moraliteit en een nuttig — ja een onschatbaar dienaar: de kundige, solide boekverkooper is de Brachmaan onder de Vaishya's!

Welk een gelegenheid dus voor de *Theosofische* Uitgeversmij. om zich op dit gebied te onderscheiden en weder eens aan de wereld te toonen de oude ideale opvatting van een vak, hetwelk als zoovele andere door de onedele zucht tot geldmakerij in vele gevallen omlaag getrokken wordt.

Hier had een voorbeeld gegeven kunnen worden! De T. U. had het begin kunnen laten zien van wat de wereld worden zal door de praktische nastreving van "ancient ideals in modern life".

Zal men het onbroederlijk noemen, wanneer ik zeg dat de T. U. tot nogtoe deze gelegenheid grootelijks heeft verzuimd?

Wanneer ik naga waarin de handel dien de T. U. drijft, verschilt van de gewone uitgevers- en boekverkoopersmethoden dan treffen mij in 't bizonder twee punten:

1e geeft de T. U. geen krediet.

2e zendt zij niet algemeen in commissie aan debitanten en niet ter inzage aan particulieren.

In een circulaire, indertijd verspreid, heeft de T. U. medegedeeld dat

hare wijze van zaken doen *berust op Theosofischen grondslag* en dat zij *daarom breekt met het kredietstelsel* en slechts tegen gereed geld verkoopt, ter uitvoering van welk beginsel zij bij elke zending een geadresseerden postwissel insluit, ter contante betaling.

Welk Theosofisch beginsel gediend wordt met deze kredietweigering is mij nooit duidelijk geweest. Krediet of vertrouwen schenken schijnt mij veel meer Theosofisch dan het tegenovergestelde. De Karmische wet geeft krediet tot in 't oneindige, contante afrekening is haar bijna onbekend, en *zuiver Theosofisch* zou het m. i. zijn boeken te leveren en te zeggen: betaal contant als ge kunt; betaal later als u dat gemakkelijker is; betaal des noods in dit leven nooit, als gij er niet toe in staat zijt.

Hier is het dat Theosofie en handel met elkaar in strijd komen: geen betaling eischen in het tegenwoordig leven moge volkomen Theosofisch zijn, immers schuld blijft schuld, ook na den dood, de betaling is onontkoombaar en de boeken doen hun nut, betaald of niet, doch in den handel is een dergelijke opvatting natuurlijk onbestaanbaar.

Waar blijft het niettemin dat de stelregel "geen geld, geen boeken" zoo ontheosofisch mogelijk is.

Iedere uitgever, iedere boekverkooper hoewel hij als eerlijk man zal moeten erkennen dat geld verdienen hem *hoofd*zaak en de verspreiding van goede boeken *bij*zaak is levert op krediet, maar de *Theosofische* Uitgevers Mij. wier hoofddoel is verspreiding van Theosofische literatuur, laat hare boeken, die der menschheid ten zegen kunnen strekken, liever ongelezen in de kast staan, dan de kans te loopen dat ze gebruikt worden door iemand die ze niet betaald heeft.

Wie dit werken in Theosofischen geest vindt, mag het zeggen; maar dan moet hij zijn meening ook kunnen verdedigen,

Zeker, er wordt veel misbruik van vertrouwen, veel misbruik ook van krediet gemaakt, maar is daarom vertrouwen schenken verkeerd en krediet geven ontheosofisch?

Dit is toch al een zeer wonderlijke logika dunkt mij.

De zaak is, naar ik vermoed, dat de T. U. met een klein bedrijfkapitaal werkende, contante betaling vraagt, ten einde te kunnen *blijven uitgeven*. Maar waarom dan niet rond voor de waarheid uitgekomen?

Zie, wanneer de T. U. per circulaire tot ons was gekomen en gezegd had: Vrienden, wij hebben een groote taak op ons genomen, maar onze krachten zijn gering; wij willen ons vaderland van degelijke Theosofische literatuur voorzien, maar daarvoor is veel geld noodig en wij hebben slechts weinig, steunt ons daarom, koopt wat ge kunt bij ons en betaalt zooveel mogelijk contant, opdat wij niet na korten tijd door het uitgeput raken onzer geldmiddelen het uitgeven moeten staken. Zie, wanneer zij zóó gesproken had, dan had zeer zeker ieder lid, die het gewicht van dezen tak van propaganda begrijpt haar naar vermogen gesteund en der wereld in 't algemeen had de T. U. dan niet haar vertrouwen behoeven te ontzeggen, onder aanvoering van een motief, hetwelk ieder zaakkundige als onjuist moet voelen.

Want — en hierin ligt het zwaartepunt van mijn kritiek — ieder vakman weet, dat men in den boekhandel met krediet geven en in commissie zenden *niet breken kan, zonder dat de verbreiding der boeken er ernstig door wordt benadeeld.*

Het kan zijn dat een boekverkooper, die gaarne zonder moeite of risico geld verdient, het krediet- en commissiestelsel gaarne afgeschaft zou zien, maar niemand kan ontkennen dat om boeken de wereld in te krijgen ruime in commissie-zending zeer bevorderlijk is; en commissiezending zonder krediet is onbestaanbaar.

Neem bijvoorbeeld een boek als Dr. Schoenmaeker's *Ontgin U zelven*, een boek, dat voor ieder ondogmatisch mensch en niet enkel voor leden onzer Vereeniging groote waarde heeft. Een flink uitgever zou dit boek aan alle solide boekhandelaren van ons land, die daarvoor in aanmerking komen, in commissie gezonden hebben. De boekverkoopers zenden het dan weder aan hun clientèle ter inzage en zoodoende zou menig exemplaar, dat nu de T. U. uitgeefster is, rustig aan den Amsteldijk sluimert, verkocht zijn geworden. Bovendien zouden honderden menschen die nu het boek nooit te zien krijgen dàn gelegenheid gehad hebben het in te zien en gedeeltelijk te lezen. Door het grootere debiet zou de prijs dan misschien f 1.— in plaats van f 2.— geweest kunnen zijn en menig lid onzer Vereeniging die het zich nu moet ontzeggen zou het gekocht hebben.

Wat nu van Dr. Schoenmaeker's boek in 't bizonder geldt is tot op zekere hoogte waar voor vele andere uitgaven der T. U. Een boekhandelaar hier ter stede met wien ik meer van nabij bekend ben heeft sedert eenigen tijd door mijn bemiddeling bij uitzondering een partij boeken van de T. U. in commissie ontvangen en op mijn vraag hoe het met den verkoop ging, antwoordde hij: "Wanneer ik ze etaleer verkoop ik er bijna altijd van, anders niet, want het publiek zoekt dergelijke boeken bij mij niet" [1]).

Wanneer dit nu reeds zoo is in Amsterdam, waar twee loges en de winkel der T. U. zelf zijn, dan kan men nagaan hoeveel Theosofische boeken er *meer* verkocht konden worden, wanneer de T. U. aan alle solide Nederlandsche boekhandelaren in commissie zond. Hoeveel groote plaatsen zijn er niet in ons land waar geen Theosofisch boek te krijgen is, behalve op bestelling, liefst met een postwissel er bij. Ieder die van studie houdt zal menigmaal een boek gekocht hebben, omdat het hem ter inzage werd gezonden, terwijl hij er niet aan gedacht zou hebben het voor rekening te *bestellen*, hetzij omdat het bestaan hem onbekend was of wel omdat men liever iets koopt *nadat* dan *vóór* met het gezien heeft.

Terwijl de T. U. op de bestellingen met postwisseltjes zit te wachten, en schier geen moeite doet haar uitgaven door den boekhandel te verspreiden, bewerken de heeren Dalmeier en consorten ijverig het land met hun pseudo-occulte literaruur. De "cursussen" uitgegeven door de "Vereeniging voor psychisch onderzoek" ziet men te Amsterdam bij de meeste groote boekhandelaars voor de ramen liggen maar Leadbeater's Schets heb ik nog maar bij één boekverkooper gezien, en dat is de winkel waarover ik boven sprak.

Doordat de T. U. niets ter inzage zendt maakt zij het zelfs voor de in Amsterdam wonende leden, die behalve Theosofie nog andere vakken van studie hebben moeilijk haar flink te steunen. Iemand die op de hoogte moet blijven van de nieuwe uitgaven welke op zijn vak betrekking hebben, kan toch moeilijk zijn gewonen boekverkooper die hem geregeld al deze nieuwe uitgaven ter inzage zendt, vaarwel zeggen voor een boekhandelaar als de T. U., die zich in dit opzicht geenerlei moeite geeft, doch bij wie men alleen tegen contant geld boeken koopen kan, zooals men schoenen koopt in een schoenenwinkel. Zelfs op Theosofisch en aanverwant gebied heb ik menigmaal van mijn gewonen boekhandelaar boeken ter inzage ontvangen, die ik bij de T. U. nooit gezien heb.

Nu ben ik geenszins blind voor het feit dat de heer Wierts van

---

[1]) De zaak in kwestie is n.l. een speciaal *technische* boekhandel.

Coehoorn, hoewel hij geen opleiding als boekhandelaar genoten had, in den eersten tijd onder moeilijke omstandigheden met veel zelfopoffering en met standvastige toewijding de zaken der T. U. geleid heeft, wij mogen er hem allen dankbaar voor zijn. Dat hij door de vele werkzaamheden die hij belangeloos voor de Theosofische Afdeeling te verrichten heeft niet voldoende gelegenheid had de zaken te drijven zooals een geroutineerd vakman die niets anders te doen heeft, dat kan, begrijp ik ook zeer goed, doch nu hij sinds eenigen tijd in den heer Van Ginkel een jong en energiek medewerker heeft gekregen acht ik de tijd gekomen om er eens op te wijzen wat nog gedaan *kan* worden en daarom wat gedaan *behoort* te worden, want waar het de verbreiding der Theosofie geldt, is *gelegenheid* tot doen hetzelfde als *plicht*. Het verzuimen van een goede gelegenheid staat hier gelijk met plichtsverzaking.

Nu biedt m. i. de uitmuntend ingerichte Nederlandsche boekhandel een zeer schoone gelegenheid voor de verspreiding onzer literatuur. Ik voor mij acht dit een propagandamiddel van even groote waarde als het houden van lezingen en dergelijke; in sommige gevallen zelf doet het nog meer nut; ik ken verschillende menschen, die door onze lectuur aangetrokken, door een lezing voor langen tijd werden afgeschrikt.

Wat de rest van het schrijven van den heer W. v. Coehoorn betreft kan ik kort zijn. Indien hij zich niet vergist in zijn schatting en het dus juist is dat de meeste der niet op *Theosophia* geabonneerde leden het abonnement best kunnen betalen, zou het m. i. zaak zijn te trachten op te sporen wat de reden is dat zij het tijdschrift opzettelijk hun steun onthouden. Het is immers moeilijk aan te nemen dat de toewijding der leden omgekeerd evenredig zou zijn met hun financieele kracht. Is er dus een andere reden dan schijnt het mij van het hoogste belang die op te sporen en zoo mogelijk uit den weg te ruimen.

Dat de T. U. volgens in den boekhandel bestaande wetten *Theosophia* niet tegen verminderden prijs aan de loge-besturen mag leveren kan ik zoo grif niet toegeven. Het komt meer voor dat leden eener vereeniging een tijdschrift rechtstreeks van den uitgever tegen verminderden prijs ontvangen [1]).

Bovendien niets belet de T. U. de boekenstalletjes (een deftiger woord weet ik er niet voor) der verschillende loges tot hare *filialen* te verklaren (dit zijn zij immers feitelijk) en de loge die haar lokaal voor den verkoop beschikbaar stelt tegemoet te komen op een wijze die de financieele kwestie oplost zonder dat de boekhandel er iets mede te maken heeft.

En tegenover den boekhandel is dit zelfs veel billijker dan zooals het nu is ingericht. Een van de redenen waarom de T. U. niet in commissie zendt en in zekeren zin buiten den boekhandel om tracht zaken te doen, zie ik juist in het feit dat zij in de logebibliothecarissen menschen vindt die voor haar gedeeltelijk den boekhandelaar-debitant vervangen. Neem bijv. een stad als Rotterdam; er zijn te Rotterdam vele groote en solide boekverkoopers, maar het zou niet te verwonderen zijn als de T. U. weinig moeite deed hen door in commissie zending of anderszins aan te moedigen Theosofische lectuur te verkoopen; het is immers voor haar veel voordeeliger dat alle te Rotterdam benoodigde Theosofische literatuur gekocht wordt in de Rotterdamsche loge.

[1]) Zoo betalen bijv. de leden der Ned. Natuur-historische Vereeniging voor hun abonnement op het tijdschrift "De levende natuur" f 2.80 terwijl de prijs voor niet leden dezer vereeniging f 3.60 is.

Toch weten wij allen dat er veel menschen zijn die misschien wel in een boekwinkel Theosofische literatuur zullen koopen, doch die daarvoor niet naar een loge der T. V. willen gaan. Ik noem als zoodanig bijv. hooggeplaatste personen, geleerden van naam, dominees, geestelijken en zeer christelijk opgevoede jongelui, kortom al degenen die het om de een of andere reden "niet weten willen" dat zij in Theosofische boeken snuffelen en hun aantal is grooter dan menigeen denkt.

Men zal bijv. niet mogen verwachten dat een minister in den Haag of een hoogleeraar in Leiden bij de respectieve Loges dier steden zullen aankloppen om Theosofische boeken te mogen lezen. Is het te denken dat een man als professor Bolland naar de Leidsche Loge zal gaan om lectuur? Maar wie kan zeggen of hij geen Theosofische boeken lezen zou als zijn boekverkooper ze hem evenals gewone wetenschappelijke werken ter inzage zond?

Wanneer nu de T. U. aan de Loges dezelfde korting moest geven welke zij den boekhandel verleent, benadeelt zij daardoor geen enkel boekverkooper, doch integendeel brengt zij de boekhandelaars op voet van gelijkheid met hare loge-filialen, die nu een soort van monopolie hebben, hetwelk zooals ik aantoonde niet in 't belang der Theosofische propaganda is. En in 't belang van den boekhandel is het nog veel minder; immers geen enkel boekhandelaar die van zijn zaak leven moet kan concurreeren tegen deze liefhebberij-boekhandeltjes, die zonder eenige verdienste werken.

Welke zonderlinge begrippen omtrent deze zaken somtijds bij onze leden worden aangetroffen kan bijv. blijken uit het feit dat een zeker loge-bibliothecaris in zijn jaarverslag de mededeeling voor hoeveel geld hij in het afgeloopen verkocht had, deed vergezeld gaan van de volgende zonderlinge toevoeging: "*financieel voordeel* heeft de *loge* hiervan niet gehad, de *moreele* waarde is daardoor echter des te grooter".

In allen eenvoud meende hij dus dat de moreele waarde van zijn werk *verkleind* zou zijn geworden, wanneer een zeker deel van het door hem ontvangen geld in plaats van aan de T. U. (een handelsonderneming) ten goede was gekomen aan de loge (iets veel hoogers).

Het is mede om dergelijke wanbegrippen te bestrijden dat ik getracht heb deze zaken eens duidelijk uiteen te zetten.

Hiermede heb ik gezegd wat ik meende te *moeten* zeggen; laat mij eindigen met een aanhaling van de schoone woorden door ons aller vriend, Johan van Manen, op onze laatste conventie uitgesproken: "Moge wij ten allen tijde het levende besef in ons omdragen: ik dien de Theosofie: en al mogen de Theosofen mij lief zijn — liever is mij de Theosofie".

Wanneer mijn kritiek wordt opgevat als een streven in den geest dier woorden te handelen, dan zal zij niet worden misverstaan, dan zal niemand er zich aan ergeren, dan kan zij de zaak die wij voorstaan ten goede komen. Iets anders heb ik er niet mee bedoeld.

Amsterdam. M. W. MOOK.

Geachte Redactie!

Naar aanleiding van het schrijven van den heer Redelé in het Februarinummer der *Theosofische Beweging* wenschte ik gaarne het onderstaande opgenomen te zien, ten einde hier openlijk te protesteeren tegen de wijze waarop de heer Redelé niet alleen het bestuur der P. C. M.-Stichting doch ook het bestuur der Ned. Afd. aanvalt, of in ieder geval op zeer wantrouwende wijze beoordeelt.

Maar hoe kan nu iemand, wie ook, die de geschiedenis der Afdeeling kent, op dergelijke wijze spreken over menschen, wier geheele leven, zoolang zij aan de beweging hier te lande gewerkt hebben (± 14 jaar zeker) een geweest is van voortdurende opoffering aan tijd, privaat-vermogen en moeite. Geen der oudere leden (waaronder ik zeker een 5 à 600 tal reken) zou zeker zoo willen spreken, wetende wat zij gedaan hebben. Ik wensch hen niet te verdedigen of hier openlijk hun lof te verkondigen: het wordt te zeer door de overgroote meerderheid onzer leden erkend en gewaardeerd wat zij gedaan hebben, en het beste bewijs tegen des heeren Redelé's eigendunkelijk betoog is zeker wel de wijze waarop door de leden, die het konden doen, het plan van het Bestuur der Stichting gesteund is door hunne inteekening, evenals zij het Bestuur der Afd. steeds steunden met hun stem. Blijkbaar behoort dus $^{9}/_{10}$ (of om zeker te zijn $^{1}/_{2}$) der leden tot de "onzelfstandigen en zwakken van geest" die zich door die "autokratisch voelende voormannen" laten meeslepen volgens den heer Redelé.

Denkt de heer Redelé werkelijk dat de overgroote meerderheid dier leden zoo onzelfstandig en zwak zijn? Waarlijk, er zijn in de T. V. nog al veel zwakken van geest en onzelfstandigen! Dit beweren van den heer Redelé toont al dadelijk dat hij heel weinig van onze leden weet. Want de ondervinding heeft die voormannen geleerd dat juist *onze* Vereeniging een ontzaglijk groot contingent zeer zelfstandige, zelf bewuste en denkende menschen telt. En dit is natuurlijk, den aard der Theosofische doeleinden in aanmerking genomen; het waren meest zoekenden, die vonden. Die niet vond, ging of gaat er uit, wat zou hij of zij in zoo'n Vereeniging doen?

En die "onzelfstandigen en zwakken van geest" hebben dat Afdeelingsbestuur reeds *jarenlang met acclamatie* herkozen. Vreeselijk!!

Gelukkig, we kunnen gered worden als we maar met het Theosofisch scheepje aansturen, op den Bollandschen vuurtoren met het roode lichtje!

Denk eens na over het genot van die 2 Hoogleeraren aan de Universiteit, die ons voor de luttele som van f 6000 over een aantal jaren zullen gaan leeren wat Theosofie is! We weten toch — en het is reeds zoo vaak gezegd — dat de Theosofie niet dient om nu eens op zich zelf een nieuw stelseltje van wijsbegeerte, theologie of wat ook in de wereld te roepen. De Theosofie is voor *alles* en *allen*, ook voor, en juist voor den gewonen mensch. De Theosofie moet zijn als het deesem, dat alles doordringt, niet een klomp hard deeg.

En even geringschattend als de heer Redelé dacht over het verstand, zelfstandigheidsgevoel en de eigenwaarde der leden in het algemeen, even zoo geringschattend schijnt de heer Redelé te denken over de bekwaamheid van het Bestuur der P. C. M. Stichting in het bijzonder. Hun plan is *hersenschimmig?* Hoe, en ziet hoe het tot verwezelijking komt. Bovendien verzekerden een paar zeer bekwame financiers (geen Theosofen) mij eenigen tijd geleden dat het plan finantieel zeer goed in elkaar zat, en er in de gewone financiers-wereld wel veel wonderlijker dingen plaats vinden.

Geloof mij, geachte heer Redelé, er zijn grootere krachten achter de Theosofische Beweging dan louter verstandelijke, en daar vertrouwen niet alleen de Besturen op doch ook "de onzelfstandigen en zwakken van geest" waarvan de ondergeteekende de *eer* heeft een te zijn.

H. J. VAN GINKEL.

BIJLAGE TOT „DE THEOSOFISCHE BEWEGING" VAN 1 MAART 1906.

DE TOESTAND DER THEOSOFISCHE VEREENIGING IN 1905.

De dertigste jaarvergadering der Theosofische Vereeniging werd de laatste dagen van December 1905 te Adyar gehouden.

Aan het verslag ervan ontleenen wij de volgende gegevens omtent den toestand der Vereeniging zooals die op het eind van 1905 bericht werd.

DE ALGEMEENE TOESTAND geeft geen aanleiding tot vermelding van bijzonderheden. Zij bleef gunstig zooals zij was en zoowel ledental als Logetal der Vereeniging blijft gelijkmatig toenemen. Er werd melding van gemaakt dat er zich in de Italiaansche, Duitsche en Nieuw-Zeelandsche Afdeelingen eenige moeilijkheden hadden voorgedaan, meestal wegens redenen van persoonlijken aard. Deze moeilijkheden waren evenwel vrijwel overwonnen en de toekomst laat zich overal gunstig aanzien. Den nadruk werd gelegd op de voltooiing van het eerste dertigjarig tijdperk en ter herinnering aan dit feit deed Kolonel Olcott, de President-Stichter een gebeeldhouwden granieten poort oprichten in het park van het Hoofdkwartier der Vereeniging.

HET HOOFDKWARTIER DER VEREENIGING TE ADYAR bij Madras werd sedert het vorige jaar wederom belangrijk uitgebreid, verbeterd en verfraaid.

DE VORMING VAN ONDERLINGE BONDEN tusschen verschillende deelen der Vereeniging is reeds eenige malen door den President ter sprake gebracht en krachtig aanbevolen en in het bijzonder maakt hij gewag van den nuttigen arbeid van den Bond van Europeesche Afdeelingen der Vereeniging en hare te Amsterdam en te Londen gehouden Congressen.

BIJZONDERE HERDENKINGEN werden gevierd door twee belangrijke Oostersche Loges, die te Bombay en te Colombo. Beide herdachten in het afgeloopen jaar hun 25-jarig bestaan.

RECHTSPERSOONLIJKHEID werd in het afgeloopen jaar door de geheele Vereeniging als zoodanig verkregen onder de Britsch-Indische wet. Volgens den rechtsgeleerden raadsman verschaft deze regeling de Vereeniging niet alleen rechtspersoonlijkheid in Britsch-Indië maar tevens in alle landen waar het beginsel van internationale wederkeerigheid in de erkenning van zoodanige regelingen gehuldigd wordt.

Tegelijk met deze regeling die een zeer belangrijke ge-

beurtenis in de geschiedenis der Vereeniging moet worden genoemd en die onder anderen het gevolg heeft dat alle eigendommen die haar rechtens toebehooren niet kunnen vervreemd worden bij het overlijden van haren President die tot nog toe persoonlijk houder van deze eigendommen was, heeft de President ook zijne persoonlijke bezittingen onder zekere voorwaarden overgedragen aan de Vereeniging. Onder deze bezittingen is de belangrijkste het eigendomsrecht van het oudste Theosofische tijdschrift *The Theosophist* en den Theosofischen boekhandel gedreven door de administratie van dit tijdschrift. Het Bestuur van de Vereeniging heeft deze overdracht en de daaraan verbonden voorwaarden aanvaard.

Met het verkrijgen van rechtspersoonlijkheid ging — als gevolg daarvan — gepaard een herziening van de grondwet der Vereeniging. Deze herziening had hoofdzakelijk betrekking op den vorm.

Nieuwe Afdeelingen. Zooals in het vorige jaarverslag werd voorspeld, werd in het afgeloopen jaar een nieuwe, de Cubaansche, Afdeeling der Vereeniging gevormd. Er bestaan thans elf Afdeelingen in de Vereeniging. Twee andere nieuwe Afdeelingen worden voorbereid, en wel in Zuid-Amerika en Zuid-Afrika.

Het Logetal der Vereeniging nam wederom sterk toe. Niet minder dan 61 Nieuwe Bullen ter vorming van Loges werden gedurende het afgeloopen jaar uitgereikt, tegen 55 het vorige jaar.

Het aantal nieuwe Loges was ditmaal het grootste dat tot nog toe in een jaar bereikt werd en het volgende statistiekje van de jaren met de grootste toename geeft duidelijk aan hoezeer de Vereeniging zich in dit opzicht gestadig uitbreidt.

Jaar.	Aantal nieuwe Loges.	Jaar.	Aantal nieuwe Loges.
1905	61	1898	43
1902	56	1903	41
1904	55	1894	38
1897	54	1891 en 1900	37
1901	52	1890	35
1883 en 1893	46	1899	32

Het is merkwaardig na te gaan dat er wat de aantallen

nieuw gevormde Loges betreft een vrij regelmatig versnelde beweging is waar te nemen. Gedurende de dertig jaren van het bestaan der Vereeniging werden nieuwe Loges gevormd als volgt:

Gedurende	6	jaren	van	0—10	nieuwe	Loges	jaarlijks.
„	6	„	„	11—20	„	„	„
„	4	„	„	21—30	„	„	„
„	5	„	„	31—40	„	„	„
„	4	„	„	41—50	„	„	„
„	4	„	„	51—60	„	„	„
„	1	(het loopende)	jaar van	61—70	„	„	„

Van de nieuw gevormde Loges waren er 29 in de Britsch-Indische Afdeeling, de overige in de andere Afdeelingen.

In het geheel heeft de Vereeniging gedurende de 30 jaar van haar bestaan 850 Loges gevormd, gemiddeld dus 28 per jaar. Van deze 850 Loges zijn er op het oogenblik volgens een vrij nauwkeurige berekening 474 in actieve werking, terwijl de Britsch-Indische Afdeeling bovendien nog een 100 tal "sluimerende" Loges bezit, dat wil zeggen Loges die wel is waar administratief bestaan maar in werkelijkheid niet actief optreden. De overige Loges hebben opgehouden te bestaan, ongeveer 271 dus. Een en ander toont een zeer bevredigende stabiliteit der Vereeniging aan.

De Adyar-Boekerij, dat wil zeggen de centrale boekerij der Vereeniging. die in het Centraal Hoofdkwartier berust, nam in belang toe. Een groote stap vooruit is de deugdelijke bezetting van het Directeurschap der boekerij door een bevoegd persoon, namelijk Dr. O. Schrader, een bekwaam Oriëntalist. In zijn boekerijverslag vermeldt laatstgenoemde onder anderen dat de waarde der boeken waarschijnlijk reeds *45.000* roepijen te boven gaat; dat de verzameling tal van zeer belangrijke en kostbare handschriften bevat en dat de staat van praeservatie van boeken en handschriften uitstekend genoemd mag worden. De boekerij bevat thans *12847* handschriften en *13188* gedrukte werken. De boekplanken beslaan zoowat twee en een halve kilometer in lengte. Het zeer omvangrijke en moeilijke werk van catalogiseering en beschrijving wordt met ijver voortgezet. Het is de bedoeling van Kolonel Olcott om deze boekerij langzamerhand de kern te doen vormen voor een instituut van Oostersche studiën en al meer en meer begint de verzameling een daartoe bruikbaar instrument te vormen. Uit de verslagen van den boekverzorger krijgen wij den indruk dat het materiaal dat gedurende vele jaren is bijeengebracht reeds zoo groot is dat het nog wel

enkele jaren zal duren alvorens alles geheel is geordend, verwerkt, gecontroleerd en behoorlijk geadministreerd.

De Theosofische Letterkunde. werd wederom in meer dan tien talen belangrijk verrijkt. Een 150 nieuwe uitgaven, waaronder oorspronkelijke werken, vertalingen, herdrukken van allerlei omvang, zoo groot als klein, en van meer of minder belang worden vermeld. In het bijzonder werden het Engelsch, Fransch, Hollandsch, Duitsch, Italiaansch, Spaansch, Zweedsch, Finsch, Deensch, Marathi, Tamil en tal van Indische dialecten als voertalen genoemd. Een kleine veertigtal tijdschriften, bijna alle maandbladen, worden wijders over de gansche wereld uitgegeven, die hetzij uitsluitend aan de Theosofische propaganda gewijd zijn, hetzij het officieele nieuws der Afdeelingen behelzen. Een punt van belang dat onder dit hoofd dient te worden opgemerkt is dat het aantal belangrijke oorspronkelijke werken vrij gering is. Buiten een handjevol eersterangsschrijvers in onze beweging, meestal Engelschen, zijn er slechts vertalers en het schijnt dat zelfstandige letterkundige arbeid in de Afdeelingen nog haast moet aanvangen.

De finantieele toestand der Vereeniging wordt in bijzonderheden uiteengezet en wij kunnen de volgende interessante gegevens aan het verslag ontleenen. De Theosofische Vereeniging als zoodanig is de bezitter van het Centraal Hoofdkwartier te Adyar waarvan de waarde, inclusief gebouwen en gronden op *f* 40.000 wordt geschat, of met meubileering, en ander roerend goed, mitgaders de beplanting van de gronden, op ruim *f* 50.000. Voorts bezit de Vereeniging de Adyar-boekerij, waarvan de waarde voorloopig geschat wordt op *f* 36.000. Buitendien bezit de Vereeniging als zoodanig enkele fondsen. De inkomsten voor de Centrale kas der Vereeniging nu zijn hoofdzakelijk drieledig:

1e De verplichte bijdragen van de Afdeelingen (een kwart der entree- en lidmaatschapsgelden);
2e Toevallige baten als giften, legaten, etc., zonder voorwaarde aan de centrale kas geschonken;
3e Idem, voor speciale doeleinden geschonken.

De uitgaven zijn eveneens hoofdzakelijk drieledig:

1e *a.* De kosten van het hoofdkwartier voor onderhoud, uitbreiding, bewoning, etc.; de *natuurlijke* kosten om zoo te zeggen.
b. De kosten van het hoofdkwartier voor de centrale administratie der Vereeniging; de *officieele* kosten dus.

2e De kosten van de Adyar-boekerij.
3e De kosten voor speciale doeleinden niet onder 1 en 2 vallende.

Van de uitgaven onder I = kosten hoofdkwartier en centrale administratie, kwamen het vorige jaar uit het Ie hoofd der inkomsten (verplichte bijdragen der afdeelingen) ongeveer *f* 6000.— in.

Voorts is er gedurende de 30 jaar dat de Vereeniging bestaat door haar een kapitaaltje gekweekt, dat thans ongeveer *f* 20.000 bedraagt rentende *f* 600.— jaarlijks. De vaste inkomsten voor het Hoofdkwartier zijn dus op den tegenwoordigen voet *f* 6600.—. Dit is te weinig en slechts met heel veel schipperen, heel veel zuinigheid en — het zij ook gezegd — vaak door het nalaten van administratieven arbeid die eigenlijk niet had verzuimd mogen worden, is men er dan toch gekomen. Om slechts een voorbeeld te geven: verleden jaar dreigde een overstrooming het geheele Hoofdkwartier te vernielen en een uitgave van *f* 4000.— was noodig om den Adyar-rivieroever (het Hoofdkwartier is aan die rivier gelegen) te beveiligen en zoo het gevaar af te wenden. Daarbij is bij het groeien der Vereeniging steeds meer ruimte en bezoldigde hulp noodig, al wordt heel veel van het werk gratis verricht. De President geeft daarom aan dat het zeer wenschelijk zou zijn om het vaste kapitaal te vergrooten, maar de éenige mogelijke manier om dit te doen is door vrije giften.

Het tweede hoofd der uitgaven valt ten koste van de Adyar-bibliotheek. Ook hiervoor is een kapitaal gevormd tot nog toe vrijwel uitsluitend uit giften en legaten gekweekt, inzonderheid een belangrijk legaat verleden jaar door een overleden lid der Vereeniging voor dit speciale doel nagelaten. Dit kapitaal dat eveneens een vast fonds vormt, bedraagt ongeveer *f* 75.000.

Het derde hoofd van uitgaven wordt gevormd door het uitvoeren van enkele speciale doeleinden waarvan de kosten ook door speciale voorwaardelijke giften, legaten etc. worden gevonden.

Aldus bestaan de volgende fondsen der Vereeniging, met een bezit ongeveer als aangegeven:

I	Het zoogenaamde blijvende Hoofdkwartierfonds (kapitaal waarvan de rente wordt gebruikt ter bestrijding van de kosten van het Hoofdkwartier).	*f* 20.000
II	Het fonds van de Adyar-boekerij . . . . . (hiervan kan, indien wij wel zijn ingelicht ook het kapitaal worden aangetast).	„ 75.000

III Het zoogenaamde Damodar-Fonds . . . . „ 8.000
(geschonken onvervreemdbaar kapitaal waarvan de rente voor de boekerij wordt gebruikt).

IV Het zoogenaamde Stichters-Fonds . . . . „ 17.000
(voor zoover we kunnen nagaan een kapitaal geschonken om te waarborgen dat de President-Stichter nimmer gebrek zou behoeven te lijden in zijn ouderdom zonder ooit ten laste der Vereeniging te behoeven te komen).

V Subba Row Medalje-Fonds . . . . . „ 1200.—
Een kapitaaltje uit inschrijvingen gevormd om uit de rente jaarlijks een medalje te kunnen uitreiken aan den schrijver van het beste oorspronkelijke Theosofische werk gedurende het afgeloopen jaar verschenen. Deze medalje is gedurende eenige jaren niet meer uitgereikt.

VI Witte Lotus Dag-Fonds . . . . . „ 500.—
Vrijwillige giften der Afdeelingen ter persoonlijke en vrije beschikking van den President-Stichter voor wat hem goeddunkt.

VII P. N. Jog's-Fonds . . . . . „10.000.—
Een legaat door het overleden lid, den heer Jog, nagelaten ter vrije beschikking van den President-Stichter ter bevordering der Theosofische beweging.

VIII Jaarlijksche Samenkomst-Fonds . . . . . „ 300.—
Fonds voor de bijzondere uitgaven in verband met de Jaarlijksche Algemeene Samenkomst der Vereeniging.

Al naar er tijdelijke of blijvende behoeften bestaan worden soms nieuwe "Fondsen" gevormd, of opgelost.

Uit het bovenstaande echter kunnen de leden een nauwkeurig beeld vormen van den financieelen toestand der Theosofische Vereeniging als een geheel aan het eind van haar dertigste bestaansjaar. Natuurlijk moet men wel begrijpen dat bovenstaande mededeelingen een globaal geheel beoogen te geven, ze zijn een kort maar nauwkeurig uittreksel, en voorts begrijpe men wel dat deze finantiën alleen de Vereeniging als een geheel betreffen, niet hare Afdeelingen of onderdeelen.

In het kort de Vereeniging bezit in roerend en onroerend goed en in kapitaal dus, ongeveer ter waarde van *f* 50.000 +

f 36.000 + *f* 130.000 = *f* 216.000 en heeft een jaarlijks inkomen van naar schatting *f* 12.000. Van het kapitaal is echter bijna alles voor specifieke doeleinden vastgelegd evenals van de helft der Jaarlijksche inkomsten die uit rente der kapitalen bestaat zoodat, zooals in den aanvang gezegd werd, de moeilijkheid om de gewone onkosten te bestrijden dikwijls den goeden gang van zaken drukte.

Wij geven deze financieele uiteenzetting ditmaal zoo uitvoerig wijl het eenerzijds een zaak betreft die door belangstellende leden zeker gaarne vernomen wordt, en anderzijds wijl ditmaal de financieele uiteenzetting in het verslag gemakkelijker dan vorige malen het maken van een overzichtelijk uittreksel toeliet.

De Administratie der Vereeniging werd in de afgeloopen jaren ontzaggelijk veel verbeterd wat de boeking der leden over vroegere jaren betreft. In den loop der 30 jaren van het bestaan der Vereeniging zijn wellicht een 30.000 tal namen in de registers vervat geweest. En het is niet te veel gezegd dat deze registers tot voor weinige jaren vrijwel in een chaotischen staat verkeerden. Dezen chaos om te scheppen tot een kosmos was het werk van Miss. N. Weeks, de privaat-sekretaris van den President, die daaraan jaren besteedde. Toen zij verleden jaar Indië met verlof verliet had zij de reuzentaak verricht om alle registers en namen tot en met 1900 van 1875 af te regelen, te ziften en te schiften, te controleeren, te completeeren, te boeken en te ordenen. Zij maakte een volledig stel fiches en bracht dezen tak der administratie geheel in orde tot op 1900. Dit nu was een voorbeeld van hoezeer het gebrek aan de noodige financieele hulpmiddelen de Vereeniging gedrukt heeft en in vele opzichten nog drukt; men kon in de eerste jaren eenvoudig geen klerken en boekhouders bezoldigen, en ook thans wordt bijna alles con amore gedaan. In alle gevallen zijn thans eenige willige helpers aanwezig om het aangevangen werk in dit opzicht voort te zetten en te eindigen.

Een belangrijke mededeeling van den President verdient in het bijzonder nog vermelding. Binnen den boezem der Theosofische Vereeniging die een volkomen openbaar lichaam is, bestaan er enkele besloten genootschappen met speciale doeleinden, doch die geen officieel verband hebben met de Vereeniging. Zoo bestaan er een Vrijmetselaarsbond, en verder de E. S. (of Oostersche School). Enkele leden nu hebben bezwaren ingebracht bij den Voorzitter tegen het in verband brengen van de Vereeniging met deze genootschappen, maar

het antwoord van den President is dat als een aantal leden wenscht een bijzonder genootschap te vormen, zulks hun volkomen vrij staat, en dat een welwillende samenwerking onder de leden ter vervulling van elks begeerten wenschelijk is. In geen opzicht mag echter de officieele en openbare Theosofische Vereeniging, die een neutraal lichaam is, zich vereenzelvigen met zulke bijzondere genootschappen.

Omtrent de Afdeelingen is het volgende uit de afzonderlijke verslagen daarvan samengelezen.

De Amerikaansche Afdeeling (opgericht in 1886; gereconstitueerd in 1895) vormde 5 nieuwe Loges; 1 werd er hersteld; 4 oude Loges hielden op te bestaan; vooruitgang 2; totaal Loge-aantal 71.

Nieuwe Leden 541; bedankt 43; overleden 17; Leden totaal 2637; netto toename 338, geschrapt dus ongeveer 143.

Stappen worden genomen om de Afdeeling rechtspersoonlijkheid te verschaffen. Een grootere belangstelling van wege de pers ten opzichte der Theosofie wordt opgemerkt.

De (Britsch) Indische Afdeeling (opgericht 1-1-1891) vormde 29 nieuwe Loges; 2 Loges hielden op te bestaan. Het totale aantal actieve Loges bedraagt thans 209, en voorts zijn er een honderdtal zoogenaamde sluimerende Loges, dat wil zeggen Loges die wel is waar officieel in de boeken bestaan, maar die in geen enkel opzicht werkzaam optreden. In landen als Indië, waar voortdurende verplaatsingen aan de orde van den dag zijn, komt het dikwijls voor dat eensklaps de ware werkers uit een Loge verdwijnen en slechts halve krachten of nieuwelingen overblijven. Zulk een Loge houdt dan wel niet op te bestaan maar gaat een pralaya in. Even plotseling kan zij dan weer actief worden door toetreding van enkele krachtige elementen. Zoo worden elk jaar een wisselend aantal "sluimerende" Loges actief, en soms ook omgekeerd actieve Loges sluimerend. Verleden jaar werden bijvoorbeeld 13 sluimerende Loges weer actief gemaakt.

Wat het Ledental betreft, kunnen dit jaar voor het eerst volledige en juiste gegevens verstrekt worden, wijl alle vorige Jaarverslagen ons op een dwaalspoor hebben gebracht. Eenige malen werd namelijk het ledentotaal opgegeven, echter zonder vermelding dat dit het gansche naamtotaal in de registers bedroeg, dus zonder aftrek van de inmiddels afgevallen leden. Dit jaar voor het eerst wordt het werkelijke aantal actieve leden vermeld hetgeen 4229 bedraagt, terwijl het register in het geheel 8961 namen bevat. Dank zij deze opgave kunnen

wij thans ook het gansche Ledentotaal der Vereeniging met nauwkeurigheid en zekerheid berekenen.

In het afgeloopen jaar traden in de afdeeling 737 nieuwe leden toe, het hoogste Jaartotaal dat nog bereikt werd, slechts geëvenaard in het jaar 1903 waarin 730 nieuwe leden toetraden. De Afdeeling verloor door overlijden 56 leden; door bedanken 16; door schrapping 66.

Wij maken van de gelegenheid gebruik om een overzicht te geven van het aantal nieuwe leden der Afdeeling sinds hare vorming in 1891 toen zij waarschijnlijk reeds aanving met ruim 1000 Leden.

Jaar.	Aantal nieuwe Leden.
1891	200
1892	220
1893	361
1894	330
1895	93
1896	122
1897	304
1898	383
1899	369
1900	472
1901	632
1902	522
1903	730
1904	611
1905	737

Van deze jaarlijksche aanwinsten is naar schatting een jaarlijksch verlies van zoowat 50 % af te trekken, hoewel het nooit juist is opgegeven hoeveel de jaarlijksche schrappingen bedragen hebben. Gelukkig weten wij thans het eindtotaal voor dit jaar.

De Indische Afdeeling bezit een aantal Loge-Inspecteurs; benijdenswaardige staat van zaken! Dezen hebben niet minder dan 150 Loges bezocht gedurende het jaar, en dit is zeker niet een van de minste oorzaken van den bloei der Afdeeling. Het Hoofdkwartier der Afdeeling wordt steeds verbeterd en uitgebreid, al werd dit jaar niets van dien aard op bijzonder groote schaal ondernomen. Vele Loges beginnen eigen lokalen te verkrijgen. De algemeene toestand geeft alle reden tot tevredenheid.

De Britsche Afdeeling (opgericht in 1888; gereconstitueerd als "Europeesche Afdeeling" in 1891, en in 1902 wederom herdoopt als "Britsche" Afdeeling). Zij vormde 2 nieuwe Loges; 1 Loge hield op te bestaan en 1 Loge die tot nog toe officieus tot de Afdeeling werd gerekend, wenscht voortaan geheel onafhankelijk te blijven. Het Logetotaal bleef daardoor gelijk, namelijk 44. Er traden 242 nieuwe Leden toe; 73 bedankten; 91 werden geschrapt; 15 stierven; 25 gingen over naar andere Afdeelingen. Totaal verlies 204; netto winst 38. Het ledentotaal moet daardoor thans 1929 bedragen.

Speciaal gewag wordt gemaakt van het welslagen van het

tweede Jaarlijksche Kongres van den Bond van Europeesche Afdeelingen T. V., ditmaal te Londen gehouden. Als Algemeen Sekretaris trad de Heer B. Keightley af en in zijn plaats trad op Miss K. Spink.

Hongarije, België, Spanje en Rusland maken deel uit van de Britsche Afdeeling tot de beweging in die landen sterk genoeg zal zijn om eigen Afdeelingen te vormen. In Hongarije werden veel vorderingen gemaakt.

De Australische Afdeeling (opgericht in 1895) bracht haar ledental van 435 op 517, een netto winst van 82. Er werden 117 nieuwe leden ingeschreven, een groote vermeerdering vergeleken bij vroegere jaren. Dit wordt toegeschreven aan het bezoek aan de Afdeeling door miss Edger en door mr. Leadbeater. Er vielen 43 leden af. Een Loge hield op te bestaan en 1 nieuwe Loge werd gevormd; het totaal bedraagt thans 12. Het bezoek van den heer Leadbeater blijkt een groot succes te zijn geweest. Een assistent sekretaris werd aangesteld. Het Afdeelingsblaadje werd vergroot. (N.B. De statistiek klopt onderling niet geheel, en ook niet precies met vorige jaren).

De Skandinavische Afdeeling (opgericht in 1895) omvat Zweden, Noorwegen, Denemarken en Finland. Zij vormde 3 nieuwe Loges (1 in Zweden, 1 in Noorwegen en 1 in Denemarken). Het totaal aantal Loges wordt daardoor 24.

Er traden 97 nieuwe leden toe en 55 vielen af, waaronder 4 door overlijden. Het leden-totaal is thans 690 met een netto winst van 42. De letterkundige arbeid was belangrijk. Een systeem om geschreven voordrachten in de verschillende Loges beurt om beurt rond te zenden en aldus te bestudeeren werkt zeer nuttig; ook ambulante-bibliotheken zijn met succes werkzaam.

De Nieuw-Zeelandsche Afdeeling (opgericht in 1896) telt thans 10 Loges en een ledentotaal van 322. Er traden 74 nieuwe leden toe; 8 werden geschrapt; 5 bedankten; 2 overleden; 3 werden naar andere Afdeelingen overgeschreven. Het bezoek van den heer Leadbeater werd in het bijzonder vermeld als de groote gebeurtenis van het jaar en diens werk had groot succes gehad. Aan de verspreiding van Theosofische denkbeelden onder de jeugd wordt veel aandacht gewijd.

De Nederlandsche Afdeeling (opgericht in 1897) nam toe met 200 nieuwe Leden; 4 oud-leden traden opnieuw toe en 1 werd van een andere Afdeeling overgeschreven, een toename van 205 dus. Daartegenover overleden er 3, bedankten er 41,

werden er 4 geschrapt en werden er 2 naar andere Afdeelingen overgeschreven; een verlies van 50 dus. Netto toename 155; eindtotaal 882. Er werd 1 nieuwe Loge gevormd. Logetotaal 15. Een assistent-sekretaris werd benoemd voor Nederlandsch-Indië; en eveneens een vast bibliothekaris aangesteld.

De Fransche Afdeeling (opgericht in 1899) won 69 nieuwe leden, verloor er 34, waarvan 8 wegens overlijden; 1 overgegaan naar een andere Afdeeling en 25 geschrapt of bedankt. Netto toename 35. Er werden 2 nieuwe Loges gevormd; 1 werd gereconstitueerd; 2 zijn "ingesluimerd". Een aantal nieuwe middelpunten zijn gevormd en bereiden de vorming van Loges voor. In den Elzas, in Bulgarije en in Fransch Zwitserland wordt ijverig gewerkt, voorloopig onder aansluiting bij de Fransche Afdeeling. In Bulgarije is een tijdschrift opgericht.

De Italiaansche Afdeeling (opgericht in 1902) vormde 1 nieuwe Loge terwijl er 2 ophielden te bestaan: Logetotaal 18. Er traden 56 nieuwe leden toe terwijl er 49 afvielen; een netto winst van 7 opleverende. Dit bracht het ledentotaal van 324 op 331. Behalve een aantal vertalingen werden ook enkele oorspronkelijke werken uitgegeven. Enkele moeilijkheden ontstonden in de Afdeeling maar werden vrijwel overwonnen. Het gevolg was echter een volledige bestuursvernieuwing. Algemeen Sekretaris is thans Prof. O. Penzig. Het Hoofdkwartier werd verplaatst van Rome naar Genua.

De Duitsche Afdeeling (opgericht in 1902) vormde 5 nieuwe Loges; het Logetotaal is daardoor thans 18. Er traden 137 nieuwe leden toe; 3 overleden en 7 bedankten; een netto winst dus van 127, waardoor het totaal op 377 werd gebracht. Ook in deze Afdeelingen waren enkele moeilijkheden, die thans echter overwonnen geacht worden. De toekomst laat zich goed aanzien.

De Cubaansche Afdeeling (opgericht in 1905) bevat thans 153 leden. In 1900 werd de eerste Loge op Cuba gevormd. Wegens den korten duur van het bestaan der Afdeeling kan verder niets van belang worden bericht, dan de aanwezigheid van goede voornemens voor de toekomst.

Losse Logegroepen die nog niet tot Afdeelingen zijn gevormd vindt men in:

Ceylon	met	3	Loges.
Zuid-Afrika	„	6	„
Zuid-Amerika	„	10	„

Bijzonderheden worden echter niet meegedeeld, hoewel voor de twee laatstgenoemde groepen vrij spoedig de vorming van

Afdeelingen wordt verwacht. Er wordt flink gearbeid en in beide groepen worden reeds tijdschriften uitgegeven.

ALGEMEENE TOTALEN DER VEREENIGING zijn volgens het voorafgaande als volgt:

Aantal afdeelingen 11.

Aantal actieve Loges ± 474; sluimerend ± 100.

Gezamelijk Ledental ± 13.000.

waarvan ruwweg geschat in:	Europa	± 4500
	Azië (voornamelijk Britsch-Indië)	± 4500
	Amerika (Noord- en Zuid-)	± 3000
	Australië (waaronder Nieuw-Zeeland)	± 800
	Afrika (verspreid)	± 200

In het afgeloopen jaar traden ongeveer 2400 nieuwe leden toe, terwijl er ongeveer 700 afvielen een winst latende van ongeveer 1700. In de toename in ledental is een gestadige vermeerdering te bespeuren zooals het volgende statistiekje aangeeft.

Globale schatting van het Ledental der Vereeniging met zijn jaarlijksche winsten en verliezen over de laatste jaren.

JAAR.	AANVANGSTOTAAL.	BIJ.	AF.	NETTO VERMEERDERING.	EINDTOTAAL.
1900	6700	1400	900	500	7200
1901	7200	1700	850	850	8050
1902	8050	1800	750	1050	9100
1903	9100	2100	950	1150	10250
1904	10250	2300	1000	1300	11550
1905	11550	2400	950	1450	13000

Het bovenstaande statistiekje is zoo nauwkeurig mogelijk becijferd maar hoewel het een vrij juist beeld van de ledenfluctuatiën geeft is er in de middelste drie kolommen telkens eenige onderlinge speling mogelijk die wel de verhoudingen maar niet zoozeer de eindtotalen kan aantasten; en wel hoofdzakelijk wijl de Jaarlijksche (niet opgegeven) verliezen der Indische Afdeeling hier op 150 à 250 zijn geschat, hetgeen het statistiekje doet afwijken van de daaraan voorafgaande totalen waarin die geschatte correctie niet is aangebracht.

Volgens mijn schatting heeft het ledentotaal der Vereeniging vóór 1895 à 1897 nooit meer dan 5000 bedragen. De werkelijke sterke groei is enkel een zaak van de laatste jaren; daarvóór meen ik dat de Vereeniging geruimen tijd

als het ware den pas markeerde. Wellicht zijn hieromtrent later nog wel eens nadere gegevens te berekenen.

Tabellarisch voorgesteld, met rangschikking der Afdeelingen naar tijdsorde van vorming, zijn de cijfers van leden en actieve Loges, zoo nauwkeurig mogelijk berekend aldus:

No.	AFDEELING.	LEDENTAL.	LOGETAL.
1	Amerikaansche	2637	71
2	Britsche	1929	44
3	Britsch Indische	4229	209
4	Skandinavische	690	24
5	Australische	517	12
6	Nieuw Zeelandsche	322	10
7	Nederlandsche	882	15
8	Fransche	± 650	± 22
9	Italiaansche	331	18
10	Duitsche	377	18
11	Cubaansche	153	11
12	Losse Loges	± 300	20
	TOTAAL	± 13.017	± 474

Het bovenstaande ledentotaal is, vertrouwen wij, tot op een 200 à 300 nauwkeurig.

NEVENWERKZAAMHEDEN die niet zoozeer door de Vereeniging zelve als wel op hare aanstichting zijn ondernomen zijn voornamelijk die, welke in verband staan met het opvoedkundige werk dat in Ceylon voor de Buddhisten, te Madras voor de Panchama's of Paria's en te Benares voor de Hindû's met goed gevolg wordt verricht.

De Boeddhistische schoolbeweging op Ceylon omvat meer dan 200 scholen met vele duizenden leerlingen.

De Paria-opvoeding te Madras omvat 4 scholen met 629 leerlingen.

Het "Central Hindu College" te Benares geeft onderwijs aan 713 mannelijke en ruim 70 vrouwelijke leerlingen.

ONZE GEVOLGTREKKING uit het verslag over het afgeloopen jaar kan op dezelfde wijze uitgedrukt worden als eenige jaren geleden. Er is reden tot groote tevredenheid. De bestudeering van alle bijzonderheden doet zien dat er naast den numerieken groei een gestadige ontwikkeling aan innerlijk gehalte binnen de Vereeniging werkzaam is. Telkens en telkens weer blijkt de aanwezigheid van stroomingen die de Vereeniging tot hooger

peil van degelijk en zelfbewust streven voeren. Daarbij blijft de stoffelijke vorm van de Vereeniging, en haar stoffelijke arbeid, langzaam maar zeer gestadig groeien. Zij dan dit verslag een spoorslag voor de lezers om volhardend verder te schrijden, en, steeds de eenheid der gansche beweging herdenkend, door het doen bloeien der deelen, de welvaart en waarde van het geheel te helpen bevorderen.

J. v. M.

THEOSOFISCHE
BIBLIOTHEEK
Tolstraat 154 Amsterdam
29 NOV. 2013